

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 1. marca 2023

Revizorji pozivajo k nadaljnji poenostavitvi kompleksnega finančnega okolja EU

- o *Zaradi množenja finančnih instrumentov zunaj proračuna EU v zadnjih 15 letih je finančno okolje EU vedno bolj kompleksno*
- o *Za nekatere od teh instrumentov ni revizij smotrnosti poslovanja niti nadzora Evropskega parlamenta*

Zaradi razdrobljenega pristopa pri oblikovanju finančnega okolja EU je v nekaj desetletjih nastal mozaik instrumentov, ki je pretirano kompleksen in za katerega ni v celoti zagotovljena javna odgovornost, v svojem novem poročilu ugotavlja Evropsko računsko sodišče (Sodišče). Osrednji del je sicer proračun EU, vendar je vedno več tudi zunajproračunskih in hibridnih instrumentov. Število teh novih instrumentov se je v zadnjih 15 letih pomnožilo, zato revizorji priporočajo, naj si Komisija še bolj prizadeva, da bi jih konsolidirala.

„Sedanje finančno okolje EU je Evropski parlament opisal kot galaksijo skladov in instrumentov, ki obkrožajo proračun EU,“ je povedal François-Roger Cazala, član Evropskega računskega sodišča, ki je vodil revizijo. „Ustvarjeni so bili sicer z razlogom, vendar menimo, da jih je zaradi boljše učinkovitosti in transparentnosti treba še poenostaviti in zagotoviti večjo odgovornost.“

Revizorji so preučili, zakaj se je število različnih instrumentov, ki niso v celoti vključeni v proračun EU, tako povečalo. Ugotovili so, da so bile v večini primerov pravne, politične ali gospodarske okoliščine ob vzpostavitvi posameznega instrumenta vzrok, da so bili ti ločeni od proračuna EU. Na primer, instrumente za zagotavljanje finančne pomoči, ki temeljijo na najemanju in dajanju posojil, je bilo treba vzpostaviti zunaj proračuna EU, saj v njem ni mogoče pridobivati posojil. Ti instrumenti so bili večinoma namenjeni čim hitrejšemu odzivu na krize (npr. takojšnja potreba po zagotovitvi financiranja Grčiji in odzivu na dolžniško krizo leta 2010).

Vzpostavitev teh instrumentov je bila sicer upravičena, vendar mnogi predhodno niso bili primerno ocenjeni: izbrana zasnova zanje (vključno z njihovimi zunajproračunskimi značilnostmi) večinoma ni bila ustrezno podprta z ocenami učinka ali podobnimi predhodnimi vrednotenji. Revizorji so ugotovili, da zato tudi ni mogoče utemeljiti, da je bila vzpostavitev nekega zunajproračunskega instrumenta boljša od uporabe proračuna EU, in dokazati, da je bil predlagani instrument najučinkovitejša izbira.

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celotno poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tudi značilnosti instrumentov se zelo razlikujejo, zaradi česar je kompleksnost večja. Tak primer so ureditve upravljanja, ki so lahko različne tudi, kadar za to ni razloga, kot na primer pri podobnih instrumentih najemanja in dajanja posojil. Poleg tega so različni tudi viri financiranja in načini kritja morebitnih obveznosti.

Z javnim nadzorom se zagotavlja, da so finančni instrumenti legitimni, upravičeni in da se zanje prevzema odgovornost, vendar finančno okolje EU ni v celoti nadzorovano. Revizorji priporočajo, naj se zberejo in objavijo konsolidirane in celostne informacije o vseh instrumentih. Poročilo o proračunski transparentnosti, ki ga je nedavno uvedla Evropska komisija, je sicer korak v pravo smer, vendar vanj niso zajeti vsi instrumenti. Poleg tega se za tiste instrumente, za katere Sodišče nima pristojnosti za revidiranje, ne opravljajo revizije smotrnosti poslovanja, pa tudi Evropski parlament ne izvaja popolnega nadzora. Zaradi tega ponekod ni dovolj nadzora, saj se lahko narava ali stopnja javnega nadzora – in s tem odgovornost – razlikuje glede na vrsto uporabljenega finančnega instrumenta.

Revizorji ugotavljajo, da je bil proračun EU v finančnem okviru za obdobje 2021–2027 urejen bolj fleksibilno, zaradi česar naj bi se z njim lažje izpolnjevale specifične in nepredvidljive potrebe, zmanjšala pa naj bi se tudi potreba po vzpostavitvi namenskih instrumentov. Napredek je bil dosežen tudi v smeri konsolidacije več instrumentov v proračun EU. Vendar sta bila zaradi odziva na koronavirusno krizo ustanovljena dva nova instrumenta, in sicer SURE in NextGenerationEU, možnosti za poenostavitev pa še niso bile v celoti izkoriščene, zlasti za instrumente, s katerimi se zagotavlja finančna pomoč državam članicam ali nekaterim državam, ki niso članice EU. Revizorji Evropski komisiji priporočajo, naj predlaga vključitev sklada za modernizacijo v proračun EU, kot tudi integracijo in konsolidacijo obstoječih instrumentov finančne pomoči.

Informacije o poročilu

Proračun EU se večinoma uporablja za financiranje programov porabe, financiranje ali oblikovanje rezervacij zanje pa poteka v okviru proračunskega načrtovanja EU (t. i. večletni finančni okvir). Sodišče je pristojno za revidiranje vseh sredstev v proračunu EU. V tem poročilu so bili obravnavani večinoma zunajproračunski instrumenti, v katerih se lahko v obdobju 2021–2027 izvajajo nove operacije ali s katerimi se še naprej ustvarjajo znatna sredstva ali potencialne obveznosti za EU ali države članice. Za mnoge od teh instrumentov ima revizijsko pristojnost Sodišče, vendar ne za vse. Evropski mehanizem za stabilnost, evropski instrument za finančno stabilnost in EIB uporabljajo zasebne zunanje revizorje, prav tako kot evropski mirovni instrument in sklad za modernizacijo, v zvezi s katerima še ni bilo izdano revizijsko poročilo, ker sta bila šele nedavno ustanovljena. Za instrument posojil za Grčijo imajo pristojnost za revidiranje vrhovne revizijske institucije držav članic posojilodajalk. Kot je Sodišče že priporočilo v svojih preteklih publikacijah, v tem poročilu pa znova poudarja, bi bilo treba pooblastila za izvrševanje javne revizije določiti za vse vrste financiranja politik EU, Sodišče pa imenovati za revizorja vseh organov, ki so bili ustanovljeni s sporazumi zunaj pravnega reda EU zaradi izvajanja njenih politik. Tudi Evropski parlament je pozval, da bi morale pri reviziji teh instrumentov Sodišče bolj izrecno sodelovati, Sodišče pa je pozvalo k temu, da bi moral Evropski parlament opravljati več nadzora.

Posebno poročilo 05/2023: *Finančno okolje EU – Mozaik instrumentov, v zvezi s katerim so potrebne nadaljnje poenostavitve in večja odgovornost* je na voljo na [spletišču Sodišča](#).

Kontakti za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu – T: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502